

Grund- og nærhedsnotat vedr. forslag til et europæisk genopretningsinstrument

---

24. juni 2020

1. Resumé

Kommissionen præsenterede d. 27. maj 2020 et revideret MFF-forslag samt et midlertidigt genopretningsinstrument, der skal finansiere en genopretning af europæisk økonomi efter COVID-19.

Kommissionens forslag til et midlertidigt genopretningsinstrument omfatter særligt følgende: KOM(2020)441.

2. Baggrund

COVID-19-krisen har medført væsentlige økonomiske tilbageslag såvel som presede offentlige finanser i en lang række medlemslande.

3. Formål og indhold

Det Europæiske Råd godkendte den 23. april 2020 en rapport fra EU-landenes finansministre. I rapporten anføres det bl.a., at man er enige om at arbejde med en genopretningsfond, der skal understøtte genopretningen af EU-landenes økonomier. Genopretningsfonden skal levere finansiel assistance gennem EU-budgetprogrammer og sikre solidaritet med de hårdest ramte EU-lande. Genopretningsfonden skal være midlertidig, målrettet og stå mål med de ekstraordinære omkostninger ved den aktuelle krise og hjælpe med at sprede omkostningerne over tid gennem passende finansiering.

Forslaget supplerer allerede besluttede fælleseuropæiske tiltag til at adressere COVID-19-krisen, herunder et EU-instrument til finansiel assistance til nationale lønkompenationsordninger o.l. (SURE), en garantifond under den europæiske investeringsbank (EIB) samt lån fra eurolandenes fælles lånefond (ESM), som indebærer finansiel assistance for i alt 540 mia. euro.

Med det afsæt har Kommissionen foreslået et genopretningsinstrument ("Next Generation EU", KOM (2020) 441), der tilvejebringer finansiering til en række særskilte forslag i regi af Kommissionens reviderede MFF-forslag.

Forslaget indebærer, at Kommissionen på vegne af EU-landene optager lån på kapitalmarkeder mv. (udsteder obligationer) med sikkerhed i EU-budgettet. Beføjelsen til Kommissionen er afgrænset således, at der alene kan optages lån mhp. at adressere de direkte økonomiske og sociale konsekvenser af COVID-19.

Konkret foreslås lån for samlet 750 mia. euro (2018-priser), hvoraf 500 mia. euro afsættes til direkte støtte og 250 mia. euro til udlån. Det foreslås videre, at lånene skal tilbagebetales fra 2028 og senest være tilbagebetalt ved udgangen af 2058.

Lån, der udmøntes til direkte støtte i en række særskilte forslag, tilbagebetales af alle EU-lande via bidrag til EU's budget.

Lån, der udmøntes til udlån i forslaget om en genopretningsfacilitet, tilbagebetales via EU's budget af modtagerlande.

Det låneprovenu, der tilvejebringes af genopretningsinstrumentet, vil tilgå EU-budgettet som formålsbestemte indtægter. Det indebærer, at udgifter finansieret hermed ikke medregnes under EU-budgettets udgiftslofter.

Der lægges op til, at låneprovenuet fordeles som følger:

Direkte støtte

- 50 mia. euro til strukturfonde.
- 310 mia. euro til genopretning via direkte støtte til reformer og investeringer.
- 7,7 mia. euro til sundhed.
- 2 mia. euro til civilbeskyttelse.
- 13,5 mia. euro til forskning og innovation.
- 30 mia. euro til støtte til klimaomstilling.
- 15 mia. euro til landdistriktsstøtte.
- 5 mia. euro til humanitær bistand.

Udlån til medlemsstater

- 250 mia. euro til genopretning via udlån til reformer og investeringer.

Garantiprovision mv.

- 30,3 mia. euro til strategiske investeringer.
- 26 mia. euro til et nyt solvensvindue.
- 10,5 mia. euro under EU's Garanti for foranstaltninger udadtil.

Genopretningsinstrumentet foreslås indført med hjemmel i artikel 122 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde, hvorved der kan træffes afgørelse ved kvalificeret flertal i Rådet. Anvendelsen kræver imidlertid vedtagelse af de nødvendige bemyndigelser i regi af beslutningen om EU's egne indtægter, der fastlægger indtægtssiden af MFF'en. Denne har hjemmel i artikel 311, hvorved Rådet efter høring af Europa-Parlamentet fastlægger bestemmelserne med enstemmighed.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vedtog den 17. april 2020 en resolution om en række ønsker til initiativer i lyset af COVID-19-krisen, herunder ønske om en økonomisk genopretningspakke, der skal generere investeringer til at understøtte de europæiske økonomier. Ifølge Europa-Parlamentet skal genopretningsplanen tage afsæt i en større MFF samt fælles lånoptag garanteret af EU-budgettet. Europa-Parlamentet nævner i den forbindelse konkret ønske om en COVID-19-solidaritetsfond på minimum 50 mia. euro, hvoraf 20 mia. euro skal gives som overførsler og 30 mia. euro som lån mhp. støtte af medlemslandenes sundhedssektorer. Indholdsmæssigt ønsker Europa-

Parlamentet, at den grønne og digitale omstilling skal være kernen i genopretningspakken.

5. Nærhedsprincippet

Eftersom der er tale om forslag i relation til EU's flerårige finansielle ramme, kan det kun behandles på EU-niveau. Nærhedsprincippet vurderes derfor overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forslaget har ikke umiddelbart konsekvenser for dansk ret. En udmøntning af genopretningsinstrumentet via EU's årlige budgetter vil resultere i et dansk bidrag til EU's budget, som skal opføres på de årlige forslag til finanslov.

7. Konsekvenser

Genopretningsinstrumentet vil være forbundet med væsentlige statsfinansielle konsekvenser over tilbagebetalingsperioden.

8. Høring

Ikke relevant.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Ift. Kommissionens forslag om et nyt genopretningsinstrument støtter nogle EU-lande, at et sådan skal være af en meget betydelig størrelse og stiller som krav, at fonden baseres på landenes fælles optagelse af lån, der udmøntes i form af direkte støtte og overførsler mellem lande. Denne gruppe består primært af sydeuropæiske lande, nogle østeuropæiske lande samt visse større vesteuropæiske lande.

Andre lande ønsker et genopretningsinstrument, som har en mere begrænset størrelse, og som er baseret på lån og ikke direkte støtte og overførsler mellem lande. Denne gruppe består primært af nordeuropæiske lande, men også blandt visse østeuropæiske lande er udtrykt en vis skepsis overfor meget betydeligt omfang af direkte støtte og overførsler mellem landene, idet denne gruppe dog ses at være særligt optaget af udgiftsniveau og fordeling af udgifter i den ordinære flerårige finansielle ramme.

10. Regeringens generelle holdning

COVID-19 har medført en helt ekstraordinær og vanskelig situation i en lang række europæiske lande. Det er centralt for såvel Danmark som det europæiske samarbejde, at alle EU-lande kommer bedst muligt ud af krisen. For at udvise den nødvendige europæiske solidaritet støtter regeringen derfor afgrænsede initiativer på EU-niveau til at adressere den midlertidige COVID-19-krise. Omvendt er regeringen generelt skeptisk over for tiltag, som indebærer fælles gæld og overførsler mellem EU-landene, herunder fordi det kan svække landenes tilskyndelse til at føre sund og holdbar national finanspolitik.

Regeringen lægger derfor *stor vægt* på, at et genopretningsinstrument i tillæg til det ordinære, faste EU-budget bliver midlertidigt og ikke skaber præcedens; afgrænses klart fra det ordinære EU-budget; udformes således at tilskudsdelen reduceres

i omfang fra Kommissionens forslag; målrettes de lande, der er hårdest ramt af COVID-19-krisen; bidrager til den grønne og digitale omstilling, herunder at genopretningsinstrumentet målrettes klimatiltag *mindst* i samme grad som den ordinære MFF; bidrager til den økonomiske genopretning med størst mulig vægt på udlån til modtagerlandene på attraktive vilkår.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 16. juni 2020.